Број 253 У Новом Саду у петак 20. новембра (3. децембра) 1909. Година XLIV.

»Застава« излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаљу на један месец 2 кр. 70 пот. за четврт године 8 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 3 кр. 26 п. за четврт године 9 кр. 75 пот. — За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за пола године 2 круне, на целу годину 4 кр. за ван странеј земље годишње 6 круна 50 пот.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ЗЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА у РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво »Заставе« је у кући г. Ј. Т. Чавића. Администрација »Заставе« налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 20.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији »Заставе«.

Рукописе не враћамо

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

Политичка криза у Угарској.

Угарска никако да изиђе из политичке кризе, која већ месецима траје. После силних покушаја преговора, аудијенција криза још увек траје.

Јуче је министар председник Векерле, после министарске седнице угарске владе, примљен од краља у аудијенцију. Са свију страна се тврди, да је министар председник Векерле поднео краљу решење, или да прими програм, који му је поднела влада, или ову што пре да разреши дужности. И како се вели, краљ је ту извјаву угарског министра-председника Векерла увео на знање и ствар тако решио, да је овом наложио, да до даље наредбе остане у Бечу. Одлучио се, дакле, није на ништа, Векерле је остао у Бечу, да чека, када ће опет бити позват у аудијенцију.

У политичким круговима круже вести од две руке. По једним, краљ ће поново да тражи од угарске владе, да остане још једно време на свом месту и извојује код сабора индемнитет ма на месец дана т. ј да изиште дозволу од сабора, да ма за месец дана сме трошити на све државне потребе по старом прорачуну. Министар Андраши је у министарској седници то и заступао, но чланови владе нису се могли сложити у томе. Но краљ ће при свем том, то да тражи од владе, да би се тиме криза још могла провући.

Међутим, у политичким круговима Угарске држе, да и од тог индемнитета неће бити ништа. Пре свега, Јустова странка је толико јака, да неће и не мора дозволити, да се ма и једномесечни индемнитет тако брзо реши. А да и у другим странкама са тим индемнитетом не стоји најбоље сведочи писање Беле Барабаша, за којег се зна, да врло близу стоји Кошуту. У Кошутовом листу „Будапешт“-у Барабаш вели, како је уверен, да ће и Кошутова странка одбити индемнитет и сабор угарски треба да позове своју владу да од 1. јануара 1910. године ни крајцаре не шиље више у Беч. Политичке кругове још је више изненадио један чланак у реченом службеном листу Кошутову. У њему се вели, како све сведочи, да Кошутова странка, која је данас у мањини, треба под вођством Кошутовим да се врати своме пробитном, традиционалном програму и да у земљи тежњу за независношћу Угарске не само подржава, већ негује и јача, и мађарски народ одушевљава за то. Листови уставне и пучке странке указују, како то значи персоналну унију и траже, да се Кошут изјасни, да ли је тај чланак у његовом службеном листу изишао са његовим знањем. У Јустовој странци сумњиво дрмају главом на тако писање „Будапешта“.

Бечки листови међутим просипају сву жуч против Мађара. Аустријски клерикални лист „Фатерланд“, за који се држи да близу стоји престолонаследнику, пише врло оштро и дрзовито на вести, да се угарски политичари заносе за тим, да не даду индемнитет и тиме дође опет до ванзаконског стања. Вели, да је то нов потез у регистру оне бечарске политике, којом Кошут, Андраши и Векерле тако вешто рукују. Но постарало се у Бечу, да ова прљава претња остане без икаква утецаја. Те се господе у Бечу већ више нико не боји.

По другим вестима пад Векерлове владе свршен је чин и ова остаје на управи још само дотле, док се друга влада не именује. По једним на чело нове владе доћи ће гроф Јован Зичи, по другима Чаки, по трећима Лукач. Неки либерални листови говоре и о влади Јуст Лукач, но листови мађарске независне странке то најодлучније побијају. Истиче се, да је даљи опстанак данашње владе немогућ. Изгубила је повереље према горе, јер је примила на себе, да ће створити опште изборно право, хтела је пак тиме да се извуче, што је изменила плурално право, (један да има два и три гласа, а други по 10 тек 1 глас.) Тиме је ударила у главу демократско начело. Народу је обећала самосталну банку но преварила га је. Ништа друго није радила, већ извијала бургије, како да изигра то и да се извуче из тог обећања. Постигла је то, да је поцепала снажну независну странку. Према горе хтела је, да се додвори што ће изиграти самосталну банку, а према доле разметала се са неким војним уступцима, о којима у Бечу неће ни да чују. Дошла је, дакле, у процеп из кога нема излаза, и зато јој је пад свршен.

Све ове вести сведоче, да је заплет кризе још увек у пуној снази, да се још ничег стварног не зна и да се помишља и верује у свашта. Ова дуга криза најбоље сведочи, колико су труле и нездраве прилике, но та дуга криза сведочи и то, да сад већ неизмерно тешко иде и са крпарењем.

Политички преглед.

Прилике у Аустрији. Најновије вести из Бечa јављају, да је словенска унија решила да се упусти у расправу привременог државног прорачуна. Дакле, у том питању одустаје од опструкције. У политичким круговима живо се питају, шта је Чесима обећано јер су на чисто с тиме, да Чеси без знатнијих уступака, не би одустали од опструкције. О тим уступцима нагађа се свашта и нарочито лупају главу о том, шта је обећала влада и шта су обећали Пољаци Чесима, јер као што је познато, председник пољских странака Гломбински, водио је преговоре, да Словени одустану од опструкције. Немце је у јучерањој седници аустријског сабора, а поводом једног прешног предлога љуто изненадила изјава Гломбинскога, да ће и Пољаци гласати за први део прешног предлога Калине. У њему се влада позива, да неодложно изјави сабору, каково ста-

ПОДЛИСТАК.

ИСКРИЦЕ.

Љубав материна никад не сме бити превиђена, а камо ли заборављена.

*

У свакој млађаној души треба одржавати сталну љубав према матери и своме дому, јер то је основ за све остале љубави и осећаје према човечанству.

*

Продавац алкохола има стопута више себичности него обзира према купцу.

*

Свака мера треба да задовољи продавца и купца.

*

Добра роба и стална цена јесу задовољан, кратак пазар.

*

Не дирај туђе, па нећеш имати штете.

*

Свему се нађе краја, а државним дуговима досад никад.

*

Бог је од почетка доса а у својој свемоћи јединствен, а представља се у три лица, — а од куд да два народа, с равном прошлошћу, Срби и Хрвати могу бити јединствена јединица.

*

Сваки убод од жаоке није штетан, али сваки бајонет је и без убода штетан.

*

Жена, која своје кретање задизањем хаљине олакшава, или има нечег мање или има сувишног.

*

Подајмо жени без страха сваку дужност и право мушкога, али уз обавезу, да не пренебрегава сталну дужност жене, матере и домаћице.

*

Калуђер је по свом позиву хотимични патник, па не може уједно бити и уживалац страсти човечјих.

*

Кад се уместо многих и многих лагума, подрума и стоваришта буду подизали водоводи здраве воде, ослободиће се човек многа црвенила, грешака и кајања.

*

Кад не буде преситих и гладних, онда ће наступити задовољство.

*

Влажни и заптивени станови указују потребу подизања болнице

*

Природа ствара, па она само има права и да обара.

*

Ко свога противника зими гони, тај не познаје врлине племенитости.

*

Кад медицинска наука свуда и на сваком кораку буде отворено устала и јавном поуком стално стане говорити против свачијег штетног утецаја без обзира на добит државну или ког појединца, онда ће тек она моћи поуздано корачнути напредном усавршењу.

*

Кад железница својим приходом буде друкове, као свога старијег брата, дизала и издржавала, онда неће бити себично подузеће.

*

Претерана радост или жалост штетна је.

*

Рат не познаје врлине, него само страсти.

*

Све културне и радне утакмице јесу потребне и корисне, а напротив, све утакмице у војничким циљевима јесу непотребне и штетне.

*

Сви могући вулкани, громови и муње, потоп и куге, не нанесу човечанству толико штете и несреће, јада и зла, колико — рат.

*

Жена треба у себи огледало, а мушкарац у свету.

*

Човек се не може укопати, већ само његово тело.

*

Где је у кући страст љубоморе, ту нема ни куће, ни мира.

*

Лаж није дуготрајна и не познаје вечност.

*

новиште заузима према изгредима, који се у Бечу и Доњој Аустрији извађају против Чеха и да ли је вољна, да у будуће такове појаве угуши већ у клици. Када и Пољаци на прешност тога предлога буду гласали, онда ће тај предлог добити две трећине гласова, што закон прописује, и аустријска влада, хтела не хтела, мораће се одмах изјаснити о том тугаљивом питању. Но значајна је и друга изјава Гломбинскога у аустријском сабору, да се по становишту пољскога клуба, језично питање мора решити у оквиру земаљских автономија и из тога се не сме искључити ни Доња Аустрија. У немачким круговима љуто су узрујани услед ових изјава Гломбинскога, виде у томе, да су се Пољаци, приближили Чесима, и озима учинили велике услуге. Из немачких кругова већ гуде да на такав споразум никада пристати неће само је срећа, што ће бити врло слаби ако Пољаци уздрже са словенском унијом.

Балкански савез. У последње време много се говори и пише о савезу словенских балканских држава и о балканском савезу уопће. Руски лист „Новоје Времја“ доноси у своме последњем броју чланак под натписом: „Балкански савез“. У том своме чланку „Новоје Времја“ истиче, како је оно одмах после кризе на Балкану указало на то, да ће продирање Немштине на Балкан изазвати савез балканских држава. То ће бити одговор и отпор оном продирању Европска штампа није узела то писање озбиљно и сматрала га као одоцнели одјек давно изговорених речи. Али природни ток догађаја је постепено, али постојано радио своје дело. Из разговора турског посланика у Риму са уредником талијанског листа „Секоло“ види се, да је мисао о савезу балканских народа пустила дубок корен и у позваним круговима турским. Турски посланик је рекао, да је питање о споразуму балканских народа у начелу већ решено. Ако је тако — пише „Новоје Времја“ — онда нема сумње, да ће питање таког споразума наићи на разуман одзив у Београду, Софији и Цетињу, па можда и у Букурешту. Од начелног усвајања мисли о неопходној потреби стварања балканског савеза до њеног остварења — разуме се — велики је размак. Али је та мисао ушла већ у круг реалног политичког задатка и она ће се остварити. То мора бити. Балкански савез је према савременим приликама питање о животу и смрти балканских народа. И балкански словенски народи и Турци, па на крају крајева и Грци, мораће да се удруже, да ступе у опћи балкански савез — ради самоодбране.

Уставна борба у Енглеској Између горњег и доњег дома енглеског дошло је до потпуног прелома и најодлучнијег судара. Горњи дом је са већином од три стотине пет гласова касно у ноћ донео резолуцију, којом буџет упућује пред бираче. Сад ће имати доњи дом да рекне своју. Министар председник Аскит поднеће доњем дому резолуцију, којом се поступак лордова жигоше, да је сурова повреда устава, и повреда права доњег дома Енглеска влада заједно са доњим домом одлучена је, да ступи у уставну борбу против горњег дома, на који ће пасти сва одговорност за финансијске и политичке последице. У целој Енглеској спремају се бурни дани, она ће се претворити у саме зборове и демонстрације У овој судбоносној борби питање горњег дома из темеља ће бити пољуљано, а опште је уверење, да ће и у уставу доћи до промена. Сваког дана очекује се распуст енглеског доњег дома и онда ће борба отпочети свом жестином, то ће бити убојни знак за врло оштру и дугу борбу.

Здравље и лепота јесу близанчад, јер где здравља нестане, нема лепоте.

*

Која жена даје лепоти првенство, пред највећим благом, здрављем, та живи у заблуди и не жели себи па ни дому добра.

*

Скрштене руке не раде.

*

Радена рука потребе подмирује,

*

Чешљање је потреба, а лицкање раскош.

*

Онај рад доноси успеха, који се врши умом, оком и руком.

*

Сви Турци не нанесоше Србину толико штете, колико једна потурица.

*

Женска нежност снажи човека у беди.

*

Ко се јача, биће и надјачан.

*

Ћутање злата вреди, само не кад треба другом помоћи.

*

Највише је српских народних старинских песама с вином и уз вино, па онда тугованки.

*

Ни једна кокош не снесе сама потпуно јаје.

*

Што вид ускрати, може ум и рука да надокнаде.

*

Дописи.

Госпођинце, 18 новембра (1. децембра). — *(Једна тринаестогодишњица)* На Ваведеније о. г. навршује се равно тринаест година од једног жалосно-смешног догађаја у Госпођинци Живо га се сећа још све Госпођинце, па јамачно и наша „уважена старин“, умировљени учитељ Мита Пејић. Јест, о њему је баш и реч, односно о једном збитају, што се у прв м реду њега тиче.

Знамо, када наша „мирољубива“ старина прочита, да ће узвикнути: „Шта, зар и после тринаест година да ме потсећају на онај изненадни заведенски догађај! Фраг му матери, коме то сада пада на ум и шта ће им то!“ — Е, шта ћете Добро је по катшто нечега и сетити се, да се не заборави. Па не би било ни у реду ма на овај начин „прослављати“ тринаестогодишњицу оног „изненадног“ догађаја.

Да, да, било је то сад на Ваведеније равно пре тринаест година. Госпо'н Мита на јутрењу, као српски народни вероисповедни учитељ, перовођа, рачуновођа српске црквене општине. Кад дотрча синчић му у цркву: Хајдете тата, нас похарали! А госпо'н Мита, дабогме, изненађен, иако му је црква лежала на срцу, остави и цркву и јутрење и отрча — мал' не реко: без главе — с главом кући. И на своју вељу несрећу уверио се, да му је синак право казивао.

Како је једнику тешко било гледати, шта се то догоди! Школа закључана прозор на школи разбијен и изнутра блатом замазан. И то је све морао својим очима гледати. То је било страшно. Да је у човека пањ место срца, па и тај би пањ морао уздрхтати, а камо ли срце у госпо'н Мите, тако савесна човека, чистих руку, који није знао шта је то лични интерес и који се залагао једино за народно добро.

И таком човеку, ето, шта се морало догодити.

Али шта ћете, госпо'н Мито, и шта сте знали! Одмах сте тај за вас тако изненадни случај пријавили политичкој управи. А управа с полицијом, као управа, гледа и свуда завирује а врата закључана, прозор разбијен и изнутра блатом замазан И управа мисли свакојако. Она мисли али ником не говори. — Да ли ви знате, г. Мито, шта је мислила и шта је могла мислити? Јер ми не знамо.

Дакле, управа је мислила и мислила и — нешто се морало чинити. Неко је морао бити затворен. Али ко ће? Сумња се на више њих. И после силног размишљања коцка паде на честиту старину Лазу Марића, данашњег председника школског одбора Њему, дакле, би суђено да буде жртва. Како је човеку од 68 година било батине трпети, то само он сиромах знаде. Он је човек тврд и тврђи од камена, па све издржи. А село је село и мало, па се одмах све знало. Врата закључана, прозор разбијен и изнутра блатом замазан. И деда Лаза буде пуштен Кажу, али ми не верујемо, да је на деда Лазу пала коцка не зато, што је Пејић у њега сумњао — јер онда су се они „добро живели!“ — већ бајаги зато, што би он био најзгоднији да уђе кроз разбијено окно и похара, јер, знате, мали је човек. — Но ми и опет кажемо да не верујемо.

Школа закључана, прозор пробијен и изнутра блатом замазан! Да, госпо'н Мито Пејићу, вама је то морало бити ужасно гледати, јер, дабогме, не зна се шта носи дан, а шта ноћ и шта ко мисли и хоће ли ручицом одмахнути. Зашто да је тако било?

Зар је том лопову баш на Ваведеније најсигурније било, да се довуче до ормана и изде е баш само она два листића из благајничког дневника, на којој је писало: **да је мањак у црквеној благајници 1300 фор ?** — Или зар тај лопов није могао чекати још који дан?! О, да чудне лопине са још чуднијом жељом! Тај не тражи новац, он је малих жеља: да издере два листића из благајничког протокола! Чудна „пасија“! Чега све у свету нема!

И после свега имао је неваљалац још каде, да протокол баца у бунар! У бунар госпо'н Митин! Та могао се човек и отровати. — Знате, стари папир исписан, са крупним словима!

Али хвала Богу милостивом, госпо'н Митин стомак сварио је и ову за њега тако изненадну крађу у његовој школи па, дабогме, да је за госпо'н Миту онда и онај папир био играчка. Чули смо, али не верујемо, да је госпо'н Мита говорио:

„Само да сам се сетио, па да сам одмах у први мах сва она слова, што сам их с водом бунарском попио, слагао једно до друго, знало би се одма тачно, на длаку, колко фали у благајници да ли 1300 фор. или више“. Ех, што се човек није сетио! Па да је још и попијени папир слагао један поред другог, можда би се могли познати и чији су прсти на пириру. Али ко ће у ономе једу још и тога да се сећа: Кад су врата закључана, прозор разбијен и изнутра блатом замазан, а не зна се шта носи ноћ и шта дан и шта ко мисли:

Знамо, да је госпо'н Мити и данас врло тешко, што ни до данас не зна, ко је био онај лопов али шта ће. Било, па прошло. Главно је, да нисте ви госпо'н Мито, и да у селу нико на вас и не сумња, а што се та ствар мисли поново обновити своји путем и начином, што вас се тиче. Главно да имате своју пензију и да никог не дирате.

Ето, то се десило — сад на Ваведеније — пре тринаест година. А да је све тако било, тога се добро сећа и Тоша Томин. Ако не верујете, ено питајте га.

Сматрали смо за потребно, да забележимо ову тринаестогодишњицу, а шта је даље и после било, и то ћемо забележити првом приликом. До виђења, госпо'н Мито!

Много Госпођинчана.

Ружа без трна је производ вештине, а са трном производ природе.

*

Верска је слога далеко, али радна близу.

*

Међу духовским ватреним језицима сви су језици били, јер беху један другом неразумљиви, само није био „српски или хрватски“, јер је један језик — српски.

*

Птица с туђим накитом остаје гола. Тако ће по проповедању нових апостола из Загреба остати временом го Србин или Хрват.

*

И овај културни двадесети век показује нам, да је раздвојено тешко саставити, али још теже целину одржати.

*

Кад није потребно слободном народу ношење оружја, онда је оно у опће непотребно.

*

Свака птица има своје гнездо и јато, само ће Србин или Хрват своје гнездо и јато изгубити, ако се уздржи загребачке „науке“.

*

Срби и Хрвати јесу најближа браћа, али јесу и остаће Срби и Хрвати.

*

Ради уштеде рада и простора неких загребачких „апостола“, изгубила се Славонија као краљевина. Ђ—.

Вести из места и са стране.

Опет нечовечна пресуда у Црној Гори.

У понедељак је војни суд у Колашину изрекао пресуду због оне тобоже побуне у Васојевићима, о којој смо донели у своје време у „Застави“, а коју је против данашњег стања у Црној Гори хтео да поведе капетан Ђиновић. Суд је на смрт осудио седморицу и то: Ђиновића, барјактара Кујића, кмета слатинског Рачића, потпору-

чика Митровића, предузимача Илију Петровића, поручника Бојовића и бившег командира Николу Митровића Прва су петорица већ стрељана, а поручник Бојовић и бивши командир Никола Митровић су у бегству. Осим тога суд је осудио на робију од 2 до 20 година још 25 особа. — По себи се разуме, да је ова ужасна пресуда изазвала не само у Црној Гори, већ и ван ње велико изненађење и запрепашћење. Нарочито пада у очи, да је кнез Никола похитао да сместа пресуду потврди и да се ова одмах изврши. Како најновије вести јављају, огорчење је у Црној Гори тако велико, да се говори чак и о оставци Томановићеве владе.

„Српска Пчеларска Задруга“

држаће овогодишњу главну скупштину 3. (16.) децембра у 9 сати пре подне у Руми у српској школи. Препоручујемо пчеларима, да ступају у ово друштво, које је свој десетогодишњи рад осветлало овогодишњом изложбом

Заразне болести у Београду.

Како београдски листови јављају, последњих дана у Београду су почеле заразне болести јако да отимају маха. Министар просвете Србије издао је наредбу, да се услед наглог ширења заразних болести затвори богословија, а да се распусте и основне школе за извесно време, односно док заразне болести не тргну натраг. Држи се, да ће министар просвете наредити да се распусте и гимназије.

Изложба рукотворина Српкиња у Прагу.

Средишно друштво чешких жена, којој је председница Зорка Ховоркова намерава да приреди јануара месеца 1910 године у својим просторијама излобу народних женских рукотворина Српкиња, под именом „Српска Жена“. Да би се та изложба могла извести достојно српске жене, управа умољава све српске женске задруге и све врсне Српкиње, да покупе и пошаљу реченом чешком женском друштву све што је од женских рукотворина значајно, било оригиналном орнаментиком, било усавршеном техником, било пак као особита стародревност, као: разне тканине (платно и ћилимови), вез, делови народне женске ношње, плетиво, шупљике и т д. Такве ствари треба да буду изложене, које ће кадре бити да окарактеришу душу српске жене, њезину културу и необичну вештину На послате ствари треба означити чије су, одакле су, и да ли су на продају или не, и ако су на продају, треба истаћи цену. Трошкове за подвоз и паковање сносе изглагачи. За овај потхват чешких жена треба да се загреју наше женске задруге, па да купе и одабирају у својој околини предмете и да их пошљу о свом трошку у Праг. Тиме ће свом народу указати велику услугу и себи образ осветлати.

Зајам Софијске општине.

Софијска општина се спрема да закључи један повећи зајам од 15,000.000 динара ради довршења великих општинских радова и улепшавања вароши. Са овим најновијим зајмом, зајам града Софије пење се на 50 милиона динара. О овоме зајму од 15,000 000 дин. донета је одлука у одбору и сада уписом у општинске књиге има да се реши хоће ли се зајам износити на претрес или не По бугарском закону о општинама постоји оваква практична установа при решавању о општинским зајмовима: О величини зајма решава као и код нас најпре општински одбор. Али није обавезно да се питање о зајму безусловно изнесе на претрес (референдум). Пошто одбор донесе коначну одлуку о зајму онда се та одлука објавама саопшти грађанству. За тим се остави један рок од месец дана, у коме се грађани имају да изјасне: хоће ли да се тај зајам изнесе на референдум или је довољна одлука одборска. Да се питање о зајму изнесе на референдум треба да се у нарочито за то одређене књиге упише $^1/_{10}$ од целокупног броја бирача дотичне општине. У Софији има 18000 правих гласача. Значи, да треба у те књиге у остављеном року да се запише 1800 грађана па да зајам буде изнет на референдум. Не упише ли се у року од месец дана ни једна десетина бирача, сматра се да су грађани прећутно дали свој пристанак на одлуку одборску и онда се питање о зајму и не износи на референдум већ, у томе случају, важи потпуно одлука одборска. Упише ли се пак та десетина бирача, зајам се онда мора изнети на референдум. За референдум за најновији зајам софијске општине, како бугарски листови јављају, уписало се до сада свега око 60 грађана, и ако је недеља дана од остављеног рока већ прошла. Радикална демократска странка је у Софији развила нарочиту живу акцију, да се што више грађана упишу за референдум.

Споменик Бури Јакшићу.

Београдско типографско певачко друштво „Јакшић“ пренело је Бурине кости из палилулског у ново гробље. Београдска општина подигла је над новим гробом песниковим леп споменик, оградила га гвозденом оградом и посула истуцаним белим мрамором.

Силни снег на Балкану.

Из целог Балкана стижу вести о силној снежној мећави. Ветар је нанео снег у дебљини 4 метра. Тако је на железничкој прузи Рушчук—Варна код постаје Црвена снег на прузи 5 метара висок, услед чега је промет спречен. Исто тако је заустављен промет на прузи Загора—Варна због силног снега

Помиловање у Грчкој.

По последњим вестима из Атине, изгледа, да ће влада помиловати официре бунтовнике из разлога, што би кажњавање оптужених официра изазвало велико негодовање у народу, који тражи, да се оптужени официри пусте испод суђења. Војни кругови су на супрот томе за кажњавање оптужених. Атинска адвокатска комора позабавила се том афером и донела одлуку, да процес против Типалдиса и његових другова нема правне основе.

„Узео човеку ђаво из руке“.

Наш народ неких крајева вели, да не ваља испуштени залогај са земље дизати па јести, „јер је њега већ човеку узео ђаво из руке“ — а има у томе донекле и право. Испуштени залогај је доиста већ у ђаволској руци, јер се толико земљом, блатом, балегом, длакама и другом нечистоћом загади, да може здрављу шкодити Нарочито је опасно кад залогај падне детету, па још гдегод у кући, где се гази, пљује, истреса и т. д. Бадава је с њега прашину одувати — не одува с њега сву нечистоћу. Зато је њега доиста „ђаво узео“.

„Здравље“.

Други род.

Уредништву званичног листа у Хрватској и Славонији послао је из Старог Сланкамена оружнички стражмештер Адам Милинковић 14 комада нових крушака петровача, које су уродиле у његовом врту. Како дописник јавља, процвала је крушка по други пут месеца септембра, те се свих 14 цветова оплодило и воће красно развило. Да није нагла зима, сигурно би био већи део крушака и дозрео, јер су потпуно развијене.

Где има највише телефона?

По подацима једног француског татистичара највише телефона има у Сједињеним Државама. Док у Европи, која броји преко четири стотине милиона душа, има свега два милиона три стотине хиљада телефона, дотле у Сједињеним државама, чије становништво броји на педесет милиона, број телефонских претплатника превазилази седам милиона, дакле сразмерно броју душа петнаест пута више но у Европи. У Француској има 194 хиљаде 159 телефона, а сам Њујорк пак је снабдевен телефонском станицом. У Чикагу има 184 хиљаде 922 телефона, у Бостону и Филоделфији пак број телефонских станица је на сто хиљада Свака од тих вароши за себе има више телефона но цела Угарска, па Астрија или Италија. Од европских држава Енглеска има највише телефона, а то зато, што се телефонско подузеће налази у приватним рукама.

Српски учитељски конвикт у Новом Саду

примио је у новембру т г. од: Српског Учитељског збора у Сентомашу 20 К. прилога у место венца пок. Нестору Миковићу, умировљеном учитељу сентомашком. — Од Јована Козобарића, пароха у Грку 25 К. чланарине. — Од Ђоке и Катице Михајловића из Новог Сада 10 К. прилога у место венца пок. Бранку Михајловићу, вишем чиновнику Ц. К. Завода у Новом Саду. — Од Саве Тотовића, трговца у Новом Саду 25 К. чланарине. — Од Петровића и Поповића, трговаца у Новом Саду 25 К. чланарине.

Певачица међу медведима

У Бушовом циркусу у Бечу одиграо се оно мад увече пред гледаоцима необичан призор Певачица Ханци Фирер је у друштву неколико великих медведа отпевала више песама. При другој тачци на позорници су иставили у около велику ограду од гвоздених шипки, и затим пустили унутра чопор од 25 медведа. Медведи се у огради постројили у правилан ред, и одједном се појавила и певачица, на чијем лицу се у почетку огледала нека мала забринутост. У огради су била и два чувара, који пазише на медведе. Певачица је ту отпевала неколико песама са урођеном јој веселошћу. У почетку певања један намргођен медвед хтео је да насрне на певачицу, но стражар га је дочекао гвозденом мотком и бацио натраг на место. После певања је певачица празне боце турала у чељуст бесним зверовима, па је затим у здравље публичино испила чашу шампањца. Публика је смелој певачици тапшала, јер је своју вратоломну игру извела тек након две пробе.

Тројци.

Три здрава сина родила је ових дана Јања Мекић жена Степана Мекића из Драговаца у Славонији, општина Нов. Капела. Матери је сада 33 године. И мати и синови су здрави.

Чудна природна појава.

Јављају из Сарајева: Прошле недеље после подне почео је вејати густи снег и беснела је бура над местом и околицом. Ну што је необично уз то је грмело и ударио је гром Пола сата иза тога ударио је гром поновно. А за све време мећава је беснела без престанка.

Пензија радника.

Амерички листови јављају: Управа Њу Јорк Сентрал Р. Р. је изјавила, да ће 1. јан. 1910 почети стављати у мир (пензију) своје остареле раднике. Тако ће намештеници, који су 70 година стари и најмање 10 година без прекида код речене компаније радили, имати право на мировину. 1. јануара 1910. ступа код речене компаније 1765 радника у мировину. Где смо ми иза Америке?!

Оцена човека по бради.

Док се многи труде да оцене какав је човек по гласу, по ходу или по изразу лица, научењак Лаватер изнео је теорију, по којој се, вели, може оценити човек исто тако по бради као. и по осталим деловима лица или тела. По Лаватеру брада, округла и мало раздељена знак је оскудности одлучности и воље. Мала, округла и мало масна брада представља кукавичлук и неверност. Мала брада која се губи доле неваљалство, злобу и завист. Брада која се губи у облинама значи слаб карактер. Четвртаста брада, истурена напред, представља храброст, предузимљивост и вољу. Праву браду има паметан и сталан човек. Средњу, округласту са малим раздељком има човек, који је паметан, мудар и који уме да размишља. Округла, напред истурена, представља практичног човека, склоног раду. Пљоснатa брада, одаје себичњака. Велика, округла и масна брада одаје чулност и жељу за имањем Велика и кошчата, одаје жељу за господарењем. Широке и издубљене вилице показују надмоћност жеље за имањем, лакомост и себичност.

Позив.

Позивам сву г. г. чланове управног одбора деоничарског друштва „Рад“ у седницу, која ће се одржати у недељу 22. новембра (5. децембра) о. г. у 11 сати пре подне у канцеларији председниковој са овим дневним редом:

1. Редовни послови.
2. Евентуалија.

У Руми, 16. (29.) новембра 1909.

Др. Жарко Миладиновић,
председник.

Одговорни уредник: Константин Брадваровић

Српско народно позориште.

(Ред позоришних представа.)

У петак, 20. новембра (2. децембра) први пут: **„Ксенија“**. Опера у 1 чину, од Виктора Парме. — Затим: **„Женидба при фењерима“**. Оперета у 1 чину, од Офенбаха. (У претплати)

У суботу, 21. новембра (4. децембра): **„Шокондирена Тиква“**. Шаљива игра у 1 чину, од Ст. В. Поповића. (У претплати.)

У недељу, 22. новембра (5. децембра) по други пут: **„Смрт Мајке Југовића“**. Драмска песма у 3 певања, написао Иво Војновић. (Дневна представа за народ с обаљеним ценама, у 3 сата после подне) (Ван претплате)

Нова адвокатска канцеларија!

Др. КОСТА ХАЏИ

настанио се овде у Новом Саду и отворио

адвокатску канцеларију

у Ћурчијској улици бр. 11., преко пута од Српске Задруге за међусобно помагање и штедњу. 1696 1—5

10,000 САТОВА БУДИЛАЦА БАДАВА!

као божићни дар!

Свако, ко мој красни **Rem. Anker „Plagué“ златни сат** (за господу и госпође) са елегантним ланцем за 18 К наручи, добије један добро идући **будилац сат бадава**, ако наруџба пре 15. децембра узсљеди. Сваком сату је трогодишње јамство приклопљено. Наруџбе узсљеде најједно ставније кроз дозначницу.

Uhrenhaus E. WEISS, Беч 5/2
St. Johangase 18/701.

1548 5—6

Продаје се Кафана

у Босанској Рачи

на Сави управо пред агенцијом дунавског паробродарског друштва са великим двориштем и великом баштом, а промет у Босанској Рачи је чувен.

Ко жели исту кафану купити, нека се обрати н.

Мехмеда Ресића
у Бјелини (Босна.

1690 1—3

Ми опомињемо

да не пренебрегнете малене болести, јер ове носе у себи опасност за даље развијање. Кад кашљете, кад промукнете, кад сте пуни шлајма и без апетита, кад осетите, да опадате телесно, кад се ноћу знојите или се осећате слаби и уморени, или све ове знаке опазите на којем члану породице, не часите, већ одмах поручите Еркењи ев липови медени сируп, како бисе с тало на пут ширењу том злу.

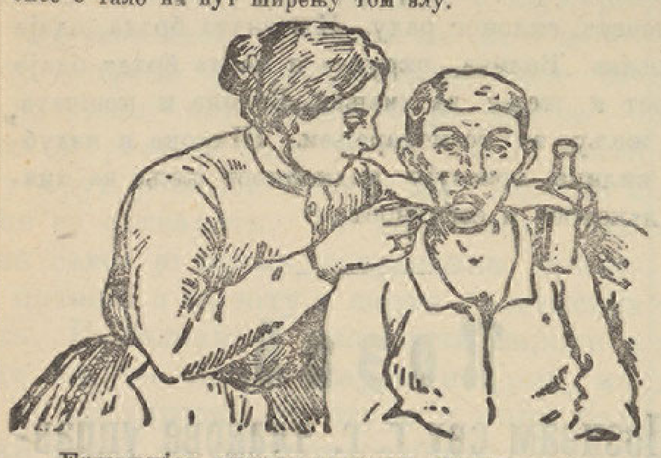

Еркењијев липови медени сируп надмаша сва друга средства, утољује кашаљ, лечи шлајм, унапређује апетит, растерује ноћно несносно знојење, најбоље је средство за причуване од назеба, инфлуенце итд. На енглеској изложби са златном медаљом одликовано. Једна боца за пробу 3 круне, велика боца 5 круна, а 3 велике боце франко за 15 круна са поузећем једино код

Örkény's Apostelapotheke,
Budapest, Josefsring 64. Depôt 93.

1475 5—10

Изволите се

са једним пазаром уверити

да у мојој мушкој и женској помодној трговини сва роба се са врло **јефтиним и утврђеним ценама продаје.**

Особито обраћам пажњу **намушке и женске кожне ципеле из творнице Кобрак**, које ће се са 30% испод цене продавати.

С особитим поштовањем

С. КОВАЧ код „РОДЕ“

у Новом Саду, у Кошутовој ул. бр. 25.

Телефон бр. 255. 1049 30 100

ПУШИТЕ И ЗАХТЕВАЈТЕ

најбољи и најздравији цигар папир

„Redly“

Добија се у свима трафикама

1804 7 10

У МОЈОЈ ГОСТИОНИЦИ

код „Српског краља“

У ЗЕМУНУ

налази се свратиште за путнике са колима као и штала а тако исто и собе за пашажере са добрим планинским вином, и ракије шљивовице свој производ пива, свакодневно фритке рибе. Ради уверења изволите се обратити на

Алексу Драгутиновића
гостионичара у Земуну.

1689 1—5

МОКРЕЊЕ У КРЕВЕТУ.

Спречавање одмах гарантује се. Извешће безплатно Означење старости и спола. Изврсних захвалница Лекарски препоручено.

Institut „SANITAS“
VELBURG P. 305. Bauern.

1401 19 60

ВЕЛИКА ИЗНЕНАДА!

У свом веку никад више те прилике!

600 комада само К 4·20

Дивно позлаћен прецизан анкер-сахат са ланцем; сахат иде тачно, а за то се јамчи три године; модерна свилена мушка кравата; три комада најфинијих џепница; прекрасан мушки прстен са имитираним драгим каменом; прекрасна гарнитура елегантна женског накита, која се састоји из дивна ђердана од источњачког бисера, модерна женског накита са патент-копчом, двеју елегантних женских гривана, пара минђуша са патент-копчама, дивна тоалетског огледала за џеп, кожна будјелара, пара дугмади за маншете од тростепеног дуабл-злата са патент-копчама, елегантна албума за карте-разгледнице са најлепшим изгледима на свету, барометра за време, врло практична упутства за љубавна писма мушким и женскима, двадесет предмета за преписку, без чега се у кући не може бити Све укупно са сахатом, који сам вреди тај нова , стаје само К 4·20. Шиље се уз поузеће или кад се новац напред пошље преко бечког средишног шиљалишта 1653 2—3

P. LUST, Krakau, Nr. 249.

NB. Што се не свиди, за то се новац враћа натраг.

Гаврила Нађа

врста Делаваре-грожђа

Делаваре-грожђа Гаврила Нађа добија се тако слатко и јако вино, као аусбрух (суварак) од пријатног куса, а продаје се по двострукој цени скупље но друго вино. За пробу разашиљем свакоме једну флашу за 1 круну — Илустрован каталог бадава и плаћеном поштарином са опширним описом о **Делавару-грожђу**. Кр. јавним бележником оверовљене фотографије са 40 снимака у боја разашиљем свакоме, ко ми јави своју адресу. Тражите одмах, да вам доставим опширан каталог, који о сађењу и о оплемењивању лова у појединостима упутства даје 160 2—7

ГАВРИЛО НАЂ, велепоседник винограда у Кољу **Kóly**, Ungarn).

Поштанска, телеграфска и телефонска станица.

Дописивање на српском, мађарском, немачком, хрватском и румунском језику.

КАКО ЋУ БИТИ ЗДРАВ?

То учи наша са 64 стране а са небројеним саветима снабдевена илустрована

КЊИГА ЗАБАДАВА

„ПУТ КА ЗДРАВЉУ“. (DER WEG ZUR GESUNDHEIT.)

Ми дакле препоручујемо сваком болеснику, а нарочито онима, који пате од **нервозе, неурастеније рематизма болести леђа и главе. болести стомака и црева, слабости срца, узетости** и т. д. и слабостима сваке врсте, да се неодложно обрате на наш **лечнички вођени завод** и да нам доставе овај оглас, те ћемо им одмах горе значену књигу у затвореној коверти **бадава и плаћеном поштарином доставити.**

Institut „Ares“, Elektro-Therapie, München

Neuhauserstr. 301. (Abtheilung 9. s.) 1594 1—1

Није немачки завод. — Поштанска марка за писмо у München (Монаково) 10 потура.

Врло умерене цене

НОВООТВОРЕНА ТРГОВИНА „ГРАНД ЛУВР“ У МИТРОВИЦИ

Препоручује своје велико стоваришће **мушке, женске** и **дечије КОНФЕКЦИЈЕ ГАЛАНТЕРИЈСКЕ** мушке и **женске** помодне, као и **плетене** робе. — **РУЧНИХ РАДОВА** за **поклоне** при наступајућим **празницима** као и свију других ситница које у ову врсту трговине спада.

Поручбине са стране са највећом пажњом тачно и брзо извршујемо.

Цене су врло умерене и строго утврђене.

С поштовањем
Лукић и Јанковић.

1686 1—1

и строго утврђене.

Узмите када имате кијавицу, када сте промукнути, имате шлајма и тешко дишете Фелеров „Елзафлуд“. Ми смо се сами уверили код грудобоље, гушобоље и осталих болести о његовој лековитости, умиривању кашља и освежавајућем утицају. Једно туце на пробу 5 кр, два туцета 8 кр. 60 пот. Произвођач је само апотекар E. V. Feller in Stubica, Zentrale No 105. (Agramer Komitat). 1527 2—5

Прима:

Улоге на књ жице по 4%

„Недељне улоге“ по уделу 50 потура недељно, са 4%.

Порезу на камату плаћа сам завод.

Основана 1870. године.

СРПСКА ЗАДРУГА

за

међусобно помагање и штедњу

у Новом Саду,

Ћурчијска улица бр. 6.

11 1 19—

Издаје:

Зајмове на менице, обвезнице и на непокретно имање под најповољнијим условима.

Основана 1870. године.

Овогодишњих босанских

ОРАЈА

на мало и велико разашиље

Мирко Ћирић

трговац у Митровици (Сремској)

100 клг. поставно овде железничка станица.

круна 40.

1672 4 4

ПОТРЕБНА СУ

2 ПОМОЋНИКА

за галантеријску и кратке робе трговину, од којих мора један бити старији са знањем аранжирања излога и један млађи.

Оферта са сликом и ознаке плате имају се упутити на

Isidor Weiss
у Митровици.

1661 3—3

ДУШАН С. МОНАШЕВИЋ

У НОВОМЕ САДУ, ћурчинска улица број 23., у сопственој кући преко пута од браће Миросављевића

Трговина мушке и женске моде, мушких и дечјих шешира и цилиндера, галантеријске, кратке и плетене робе НА ВЕЛИКО (en gros) **и НА МАЛО** (en detail)

Част ми је известити своје поштоване муштерије, пријатеље и познанике како из места тако и са стране, да сам услед знатног повећања своје радње као и услед уважања продаје

на велико (за трговце)

куповањем много већих количина робе из првих непосредних извора дошао у тај пријатан положај, да робу много јефтиније набављам те да својим поштованим муштеријама, пријатељима и познаницима омогућим што јефтиније подмиривање њихових потреба С тога сам решио, да од 15. августа о. г. сву у мојој радњи налазећу се робу уз знатно снижене цене продајем и молим, да се о томе свако лично код мене у радњи увери.

Нарочито обраћам пажњу родитељима наших ђака, да се у току школске године користе том јефтиноћом, те да потребе за своју децу код мене изволе подмирити

Уједно молим Србе трговце из околине, да ме у том савесном подузећу потпомогну.

С поштовањем **ДУШАН С. МОНАШЕВИЋ**

1065 17—

„КРОАЦИЈА“

ОСИГУРАВАЈУЋА ЗАДРУГА У ЗАГРЕБУ.

Утемељена године 1884.

Централа: Загреб, Зрињски трг. Бериславићева улица број 2.

Подружнице и главна заступства:

Осијек, Ријека, Сарајево, Сплет и Трст.

Заступство за Бачку и Банат преузео је госп. Светозар М. Косовац, Нови Сад, преко којега се добивају све потребите информације

Ова задруга стоји под окриљем и надзором општине слоб. и кр. главнога града Загреба те прима уз повољне увјете следеће врсти осигурања:

1. На људски живот:

1. а) осигурања главница за случај доживљаја и смрти;
   б) осигурања мираза;
   в) осигурања животних рента
2. Осигурања мировина, немоћнина, удовнина и одгојнина;
3. Пучка осигурања на мале главнице без лијечничке прегледбе;

2. Против штете од пожара

1. **Осигурања зграда** (кућа, господарских зграда, творница),
2. **Осигурања покретнина** (покућства, дућанске робе, господарских стројева, блага и т. д.)
3. **Осигурања пољских плодина** (жита, сена и т. д.);

3. Против штета од туче,

4. Стаклених плоча против разлупања,

5. Против незгода сваке врсте и законске дужности јамства

6. Против провалне крађе,

7. Против водоводне штете.

Задружна имовина у свим оделима износи:	К. 1,540.710·17
Од тога јамчевне закладе:	К. 1 000.000·00
Годишњи приход премије с пристојбама преко	К. 1.000 000·00
Исплаћене одштете:	К 2,621.364·84

Способни посредници осигурања и аквизитери примају се уз врло повољне услове!

67 12 —12

Микин и Стојковић

Централа: у Новом Саду.
Филијала: Стара Пазова

Главна улица бр. 2, преко пута владичиног двора.

Телефон број 133. — код „Тигра“.

велика шпецерајска и деликатесна трговина

препоручују своје богато стовариште *брашна, разноврсног сапуна, праве гром-есенције, илава камена, рафије и најбоље гуме за каламљење, најфинијег зејтина за јело*, велико стовариште шећера, кафе, пиринча, крупна, и ситна грожђа, бадема, лешњика, смокава, шампањца, домаћег и француског коњака, рума и ликера, *велико стовариште минералних вода*, сваковрсних *боја* за кречење, *лака* за патосе, *фирнајса* и *цемзле*, и све остале у овој струци спадајуће робе.

Пошто смо у свези са првим и највећим светским извозним трговинама и творницама и с тиме нам је могуће и цене тако јефтине ставити, да се код нас свагда свежа и најбоља роба по најјефтинијим ценама добити може *на велико и на мало.*

Сваком нека је из своје сопствене користи препоручено, да се за набавку робе обрати *на велику шпецерајску трговину* 268 13 -52

Микина и Стојковића
у Новоме Саду
и у Старој Пазови.

Послуга брза и тачна. ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ Роба увек свежа

КАЛЕНДАРИ ЗА 1910 ГОДИНУ ГОТОВИ СУ И РАЗАШИЉУ СЕ

Српски народни велики илустровани календар **СВ. САВА** и мањи илустровани календар **ГРАНИЧАР**

1649 3 8 Цена 1 ком. 1 Круна Цена 1 ком. 50 пот

ПРЕПРОДАВЦИ ДОБИЈАЈУ ВЕЋИ ОД НАЈВЕЋЕГ ПОПУСТА.

Поруџбине се шаљу првој српској творници искључиво свих српских прав. црквених утвари

Луке Х. Алексијевића

Нови Сад — Ujvidék (Hungaria)

Велики илустров. ценовник свих црквен. утвари шаље се на захтевање бадава.

Г. СКРБИЋ

ЗАГРЕБ, Илица 40.

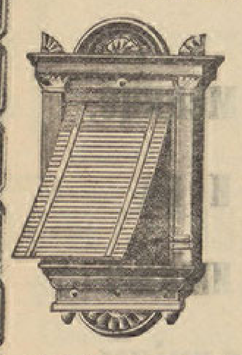

препоручa своју велику и разграњену фабрику жалузија из дашчица, гвоздених и дрвених капака (ролоа) за прозоре и дућане по најновијем систему.

Све врсте **дрвених, тканих и платнених ролета** из различитог платна, сатена, дамаста, рипса итд. итд **Нова патентирана перна држала.**

Велико складиште сваке врсти

биљаца (ћебета)

Цијеник и прорачун на захтјев бадава

853 2

5500

оверених сведоџаба од лекара и приватних докazују да

КАЈЗЕРОВЕ

грудне КАРАМЕЛЕ

са „ТРИ ЈЕЛЕ"

КАШАЉ

промуклост, шлајм, катар велики кашаљ најбоље одстрањују. Пакети 20 и 40 пот. У дозама 60 пот. Добија се у Новом Саду код Љ. Стефановића Сина, Стевана Херцога, Оскара Клајна, Микина и Стојковића, Јована Вујића. У Ст. Пазови код С. Михајловића У Митровици код П. Вујашковић, У Карлову код Омера Попова У Инђији код А. Хајниша. У Руми код Јосипа Хондла. У Карловци код С. Штрасера. У Петроварадину код Деадато апотек. 1447 8 20

ИЗНЕНАДНА НОВИНА!

Никакву бригу на дан прања не треба имати помоћу средства за прање које се зове Перзил".

Persil

Modernes Waschmittel

Јамчи се, да није **ШКОДЉИВО** и **ОПАСНО**. При једном кувању — засењујуће бело рубље.

Штеди се рад, време и новац!

Не треба више даска за прање! Не треба више трљање! Не треба више четкање!

Једаред употребити — увек ће се употребљавати.

Једини произвођач у Аустро-Угарској, **Gottlieb Voith**, Wien, III/1. 549 18—20

Добија се у свима трговинама.

Кожа, Коса, Лепота!

Све, што се не чува и не негује, временом пропадне. Кожа на лицу коса, поглавито лепота може се само истом трајно одржати. Ко неће да пре времена стари, нека се придржава ових обавештаја.

Миртус крем, улепшавајуће средство за лице и руке сасвим је нешкодљиво, чини кожу фину и меку као сомот, освежује и растерује за кратко време све невоље на кожи, као митесере, пеге, боре, бубуљице, промрзлост, глачa кожу и одстрањује храпавост лица и даје кожи безсјајно пријатну бледоћу, растерује црвенило коже. — Хиљадама захвалница. Велика тегла **2** круне, полутетла **1** круну.

Миртус сапун, сасвим нешкодљиво изврстан сапун за негу коже, даје кожи нежну меkoћу и свежу боју. Дуготрајан је, штедљив и мириши ванредно пријатно. — 1 комад **80** потура, 3 комада **3** круне **20** фил.

Миртус крем-пудер, ванредно за руке и лице. Чува од знојења. Добија се у белој, ружичастој и жутој боји. — Једна кутија **1** круна.

Еркењијева вода за косу чува већ после 2—3 дана косу да не опада и одстрањује стварање перута, јача кожу на глави косну клицу, унапређује растење косе. Најрадикалније средство за негу косе. — Цена **1** круна **60** фил.

Тентура Еркењијева боја за косу, црна, браун, плава или злато-плава **3** круне.

Све поруџбине треба упутити на произвођача:

Apostel-Apotheke in Budapest, Josefsring 64, Depôt 93.

Списак и опис разних најбољих козметичних производа на захтев шаљемо свакоме бадава и плаћеном поштарином. 1526 5—5

Послуга солидна брза и тачна.

Основано 1870. године

ШПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА

Н. ДИМОВИЋА

У Новом Саду

код црвеног рака **Кошут Лајош ул. 33**

препоручује своје велико стоваришће

ПОМОРАНЦЕ најбоље црвене прогресо и **мандарине**

ЛИМУНОВА сиракуза и осталог јужног воћа

најфинијег Аіксер Тоскана тафел и лепер ЗЕЈТИНА, ШЕЋЕРА, КАФЕ, ПИРИНЏА, РУМа ТЕЈА, СВЕЋА, минералних ВОДА, најбоље врсте САЛАМЕ, СИРА: фрајбершки ГРОЈЕР, милански СТРАКИНО ГОРГОНЦОЛА и ПАРМЕЗАН. Исто тако ШТОПЛОВА, ПЛАВОГ КАМЕНА, РАФИЈЕ за винограде, најбоље ДЕТЕЛИНО СЕМЕ без свилене косе, са бламбом СЕМЕЊА за енглеску ТРАВУ и РЕПУ, као и све у ову струку спадајуће артиклове на велико и мало.

НАЈБОЉА ВРСТА АМЕРИКАНСКОГ ПЕТРОЛЕУМА

Велико стоваришће француских цигар-папира.

1631 2 10 **Цене умерене**

Ваљану и изображену свршену

УЧИТЕЉИЦУ

око 40 година стару, тражим за моју децу: 1 то 10 годишњу девојку, 8 и 6 годишње мушкарце. — Дужност учитељице је, да осим матерњег језика влада мађарски и немачки, и са гласовиром.

Понуде са ознаком плате и уз прилог слике са сведоџбама послати на адресу **Н. 5. С. Идвор пострестанте. Торонт. жуп.**

1641 5 6

Заштитна марка „ЛЕНГЕР"

LINIMENT CAPSICI COMP.,

замена за

Anker-Pain-Expeller

је старо опробано кућевно средство, које се од многих година као поуздан лек против костобоље, реуме и назеб употребљава.

Опомена. Због подражавања, која мање вреде, треба при куповању бити пажљив и узимати само оригиналне флаше у кутијама са заштитном марком „Ленгер" и фирмом **Richter.** — Са ценом од 80 потура, 1 кр. 40 пот. и 2 круне може се у свима апотекама добити. Главно стоваришће код: Јосифа пл. Терека, апотекара у Будимпешти. 136 5 42

Dr. Richters Apotheke zum „Goldenen Löwen" in Prag, Elisabetstrasse №. 5. neu.

Мушонгово купатило — Бузијаш

Бузијашка „феникс" минерална вода

показала се за изврсно лековито средство за болести бубрега и бешике, за кроничне катаре, бубрежне карличине, код стварања неска и камена у мокраћи и код катаричних болести органа за дисање. — Лекарски препоручено 1670 1—4

Главно стоваришће у **Новом Саду** код фирме Емериха Дицгена

Одликовани са безброј награда и почасним дипломама

КАЛМАР и ЕНГЕЛ

фабрика мотора и машина

БУДИМПЕШТА, **V. Lipót-körút 22.**

Препоручује, како за вршење машине, тако и за мл нове своје најпростије бензинске моторе, бензинске локомотиве као и мотор с увлачењем гаса, који се у станишту V. Lipót-körút 22. увек могу видети за време рада

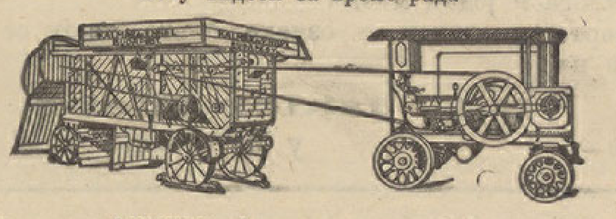

Потпуно јемство за изврсну вршидбу **Једино постојећа новина!**

Ови мотори једнако иду и услед њихова ва чудо простог састава може њима одмах лако управљати ма који и најнеупућенији човек.

Ценовник бесплатно! Јефтине цене и на отплату!

1655 2 20

На 7 јавних изложба са првим наградама одликовано

Само су онда ПРАВЕ

1860 Т.Р.А.Р.М. С.ПЕТЕРБУРГЪ

ПЕТРОГРАДСКЕ ГАЛОЧНЕ (кањаче) ЦИПЕЛЕ ЗА СНЕГ

кад имају овај ЖИГ на СТОПАЛИ

Дневна производња фабрике до 60.000 пари.

Једино заступство:

Messtorff, Behn & Comp.

WIEN I.

Детајлна продаја у свима бољим трговинама модне робе и ципела. 1618 3 6

Под својим надзором, тачна послу и најумеренија цена.

Најбоље врсте плава камена, фарбе за жито (Dupuy Samenbeize.) **Најфинија зејгича, пиринца, јефтине кафе, ситна и крупна грожђа бираних бадема и лешњика. Минхенско шпатен пиво у флашама Највећи избор минералне свеже воде Разне сорти сирева Фришких сардина и других разних риба.**

ДЕЛИКАТЕСА И ШПЕЦЕРАЈА ТРГОВИНА

Љ. Стефановића син, Нови Сад

Главна улица бр. 27.

1587 50—52 Телефон б. 76. Основана 1868.

Разна калифорнијска воћа. Праве манастирске шљивовице. Грчка лековита вина: Modaphvane, Cypro, Ahaier, Malvasier. **Свакодан свежа путера за тој са спахилука надвојводе Албрехта Најбоље врста вина бела и црна у боцама по ванредно јефтиној цени**

Под својим надзором, тачна послуга и најумеренија цена.

500 круна плаћам ономе, кога заболе зуб или коме смрди из устију након трајне употребе Бартилине воде за зубе. Цијена је бочици 80 филира (поштарина посебно 9 фил

Bartilla-Winkler, Wien, 19./1. Sommergasse 1

Добива се у свима лекарницама.

У Новом Саду: код **В. К. Грозингера** Фрање Јосифа трг; **Беле Кихлера** апотекара Јелисаветин трг и **Оскара Клајна** дрогерије код „Црвеног Крста“.

Захтијевајте свагдје изрично Бартилину воду за зубе. При јави о потворењу награђујем.

У мјеста гдје се сва не може да добије, шаљем 7 бочица за К 5·8 просто од поштарине. .0

Steckenpferd

Сапун од љиљанова млека.

Најблажи сапун за кожу, као и против сунчаних пега!

Добија се свуда.

225 29 40

Бр. 17842. — 1909.

Објава

ТЕМИШВАРСКГ ВАШАРА.

Двогодишњи темишварски св. Никољски

земаљски вашар

држаће се од 16. децембра п. р. до искључиво 20 децембра п. р. текуће године.

Дотеривање сваковрсне стоке на земаљски вашар дозвољено је почевши у четвртак 16. децембра ујутро у 5 сати.

У Темишвару, 12. новембра 1909. п. р

Од градске велике капетаније:

Beé Ferenc

1673 1 - 2 велики капетан.

Против кашља, промуклости и катара најбоље дејствују

РЕТИЈЕВЕ

ПЕМЕТЕ-БОНБОНИ!

При куповању треба пазити и нарочито тражити РЕТИЈЕВЕ БОНБОНЕ, јер имаде много подражавања.

1 картон 60 потура.

Купујмо само Ретијеве Пемете-бонбоне.

1387 4 10

НЕКОЛИКО РЕЧИ О ТАЈНИМ БОЛЕСТИМА.

Жалосно је — али права је истина, да у данашњем добу за чудо врло много има таки људи, којима је крв и телесни сокови покварени, и који су ради своје младићке лакомислености и хрђаве навике своју живчану систему и душевну јакост уништили. Сад је најпречe време, да ово грозно стање престане. Неко мора бити, који ће младиће о полном животу добровољно, искрено и темељно поучити, неког мора бити, коме могу људи своје тајне болести слободно, без устезања и са поверењем поверити. Али није довољно, ове болести ма коме испричати, већ се мора таком савесном специјалисти лечнику обратити, који о полном животу може савете дати, те на евентуално већ постојећим болестима помоћи, онда ће нестати тих тајних болести.

Таког увишеног позива и за то је опште познати завод др. Палоца, бившег болничког лечника, специјалисте Budapest VII. Rákóczi út 10.), где уз највећу тајну може свако (како мушки, тако и женске) добити разјашњење о спољном животу, где се крв и телесни сокови болесника очисте, живци ојачају, цела се система опрости од болести, и душевни болови нестану. Овај је завод услед до сада чињеног и на толико хиљада болесника са успехом изведеног начина лечења у целој монархији јединствен. Без сметања дневног рада, са сигурним успехом, темељито и брзо лечи већ од толико година др. Палоци са његовим специјалним начином лечења и у најзанемаренијим случајевима сифилитичне ране болести цеви за мокрење, бешике, живаца и кичме, последице сифилиса, цурење семена, ослабљену људску снагу (импотенција), златну жилу, болести крви, болести кожне, те све болести женске. За женске посебна чекаоница и посебан улаз. Даљина није препрека лечењу. Ако ко ма из кога разлога особно не може доћи, драговољно му се даје на писмо опширан, дискретан одговор (к писму треба само биљег за одговор приклопити). Након докончаног лечења писма се спале или на захтев враћају се. Завод се брине и о специјалним лековима. У заводу говори се и кореспондира се српски. Прима се дневно од 9 сати до подне, до 6 сати по подне (недељом до 12 сати у подне.)

Наслов: Др. Палоц бивши болнични лечник, специјалиста Budapest Rákóczi út 10. 1660 3—

КОБРАКОВА ВАЦКА ФАБРИКА ЦИПЕЛА

даје на знање поштованом грађанству у Новом Саду и околини, да је

отворила фабричко стовариште

У НОВОМ САДУ, Фрање Јосифа трг под бројем 3. (у Вагнеровој кући) и препоручује свакоме светско признате Кобраковe ципеле на увид. 1635 3 25

НОВО ОТВОРЕНА КРОЈАЧКА РАДЊА

НАДЕЈСКИ И ТАТАЛОВИЋ

Будимпешта, (IV. Irányi u. 2-4)

1230 лиферују (франко паковање са рекламчивилуком за хаљине)

1 сако одело К 70-80, 1 врс-капут К 70-80, 1 зимски капут К 80-90

све од правог енглеског штофа, **посао прве врсте**, које гарантују

ПОЗИВ

НА УПИС У ЧЛАНСТВО

ДОБРОТВОРНОГ ПОСМРТНОГ ДРУШТВА

У СТАРОМ КЕРУ.

Смртни смо људи. Не знамо, када ће доћи по нас неумитна смрт; када ћемо се растати са својим најмилијим на овом свету. Знамо врло добро, да смрт долази у неочекивано време; дужни смо, да се још за времена постарамо за бољи живот наших млађих, наших наследника. Дужни смо, да се још за живота нашега побринемо, да наши млађи, наши наследници поред велике туге за губитком својих најмилијих ипак буду тим безбрижнији и утешнији, што ће у стању бити достојно сахранити своје најмилије, а да се морају задуживати или добро своје у невреме и у бесцењ продавати. Стога смо намерни, да оснујемо посмртно друштво „Старатељ“, које ће се постарати да многој ојађеној и сиротој породици тугу и невољу ублажи и олакша.

Друштво се оснива са задатком, да после смрти свог редовног члана исплати назначеним наследницима К 1000 (словом једна хиљада крун.) у име помоћи.

Чланом може бити сваки, који је навршио 20. годину и није прешао 53 ћу годину, а сад при оснивању прима се за члана и до 65 година, који докторском сведочбом докаже, да је здрав.

Да би и сиромашнији сталеж могао бити члан, то је цена ниска и незнатна:

Сваки члан одмах при пријави дужан је положити:

а) 4 круне уписнине;

б) по смрти појединог члана 2 круне посмртнине.

Који члан уплати 300 смртних случајева, престаје даље уплаћивати, те постаје вирилним чланом друштва са свима правима, које друштвена правила дају редовним члановима.

Број чланова је најмање 500 а највише 601 и друштво ће отпочети рад дозволом министарства чим се пријави 500 чланова. Стога свако, ко је рад својој породици добро да учини, нека се пожури са уписнином од 4 круне, да би се накупио довољан број, како би се друштво могло основати и почети радити, **јер је час умирања неизвестан, па нека смо спремни!**

Уписнину ваља путем поште слати на адресу: **Szerb hitelszövetkezet, Ó kèr** (Bácska).

Ко би се примио да купи чланове за друштво, нека се обрати на г **Гавру Манојловића**, књиговођу Српске Честичарске Кредитне Задруге **Ó-ker** (Bácska) од кога ће добити тисканице и потребна упутства.

У Старом Керу, 27. јуна 1909. 1634 2 -2

ОСНИВАЧКИ ОДБОР:

Милан Галетин, Прока Ракић, Шандор Батић, Душан Батић, Гавра Манојловић, Вадринг Агостон, Лазар Рељин, Стеван Батић, Ђука Жижаков, Тоша Рељин, Пера Ракић.

А ЈАО!

Морам се угушити од овог грозног кашља!

Код кашља, промуклости, слузења, дејствују брзо и сигурно

„Егерове грудне пастиле“

особито су вкусне и не кваре апетит

Картон по 1 круну и 2 круне

За пробу картон 50 потура

Главни депо и отправништво

»Reichspalatin“ Apotheke

Budapest, VI, Váczi-körut 17.

ЖИВЕО!

ЕГЕРОВЕ грудне пастиле су ме брзо ослободиле!

Добија се У Новом Саду код К. Гровингера наслед., Стевана Херцога, Беле Кихлера, Сигоа Лукача, Гавре Плавшића и Јована Вујића. — у Сентомашу: Л. Бараковића и Стевана Јаснића; — у Тителу: Јов. Маро у Петроварадину: Шандора Броцки. 1203 10 —26

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА

ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА

АНТОНА НОВОТНИЈА

У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — **са гарантијом на више година** — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем 1328 11—52

од мене израђена и много пута одликована

са отвореним одушкама провиђена звона

која су у горњем делу — као виолина са отвором у виду фигуре S провиђена и која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако уједном патентирано звоно од килограма изједначује са звуком других по старој системи звона од 461 килограма.

Даље препоручује: козе за звона од кованог гвожђа, у торњу слободно стојеће; **звона или шоље за сатове** од метала, **прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа**

Илустровани ценовници и прорачун трошка бесплатно и франко.

На миленарској земаљ. изложби у Будимпешти 1895. награђена са великом миленарском медаљом

Изашао је из штампе

Цена 80 потура (40 новч)

„РАД“

Цена 80 потура (40 новч)

СРПСКИ НАРОДНИ ВЕЛИКИ КАЛЕНДАР

са савременим сликама

за годину 1910

Издање „Рада“ деоничарског друштва за издавање српских књига и новина у Руми

I ДЕО. Календар.

II. ДЕО. Знаменити догађаји у Срба (од најстаријих времена до нашега доба. — Знаменити догађаји у свету. — Српске православне црквено-школске власти. — Владари држава, у којима Срби живе. — **О хришћанским календарима** од *Максима Трпковића*, професора београдске гимназије.

III. ЗАБАВНО-ПОУЧНИ ДЕО. **Народна политика**: *Да проширимо радикални програм* од Јаше Томића. — **Мисли српских песника.** — **Народни борци: Др. Жарко Миладиновић** (са насловном сликом). — **Песма**: *Та знају они*, од Змаја Јована Јовановића. — **Приповетка**: *Свашта у свету*, приповетка из српског народног живота, од Ј. Т. — **Из српске прошлости**: *Стеван Драгутин Немањић, српски краљ названи краљ сремски*, од Милана Недељковића. — **Народне песме**: *Српске народне песме из пиротског округа*. Скупио Љубомир В. Јанковић, учитељ. — **Из српских крајева**: *По Косову Пољу. Самодрежа и Звечан.* Из Срданових путничких бележака. — *Манастир Горњак* (са сликом, од Мих. Ст. Ризнића, учитеља. — **Народна просвета**: *Просветом јача народна снага*, од Мите Клицина. **Поуке за народ**: *Пољопривредник у одбрани против туберкулозе (сушице)*, од Јаше Јањића. *Закони, које ратар треба да познаје*, од Н. Теодоровића. — **Приповетка**: *Ава и Вака* (из живота америчких Срба), написао М. Косовац. — **Народно здравље**: *Нервоза у народу*, од дра Живка Продановића. — **Чика Јова српској деци**: *Досада нештампане песме Чика-Јовине са сликама*, које је цртао песник. — **Парница због велике издаје**. — **Описи слика**, међу њима животопис Шерифа Арнаутовића, муслиманског вође у Босни и Херцоговини. Вашари. Поштанске пристојбе Огласи.

СЛИКЕ: Насловна слика: Др. Жарко Миладиновић. — Парница због велике издаје I. 53-ца оптужених Срба, II. браниоци оптужених радикала, III. зграда судбеног стола у Загребу, IV. војни затвор у Загребу, V. судница у парници због велике издаје. — Краљевић Александар Карађорђевић, престолонаследник Србије. — Константин Вучковић, основалац Матице Српске. — Иконостас православне цркве у Обровцу. — Стеван Стаменковић, Србин из Америке, као пешак по свету. — Нови султан Мухамед V., цар Турске. — Абдул Хамид, свргнути султан — Џавид паша и Џафер Тајир, храбри заповедници турске војске против Арнаута. — Саветовање младотурских официра. — Турска војска: Солунски ловци. — Милошева бања. — Велес, варош у Македонији. Враголијски мост. — Црква у Липњу. — Жупа Лаб. Стари мост код Вучитрна. — Јашар-пашин мост на Ситници. — Врх Звечански. — Митровица на Косову. — Манастир Горњак у Србији. — Др. Фредерик Кук, Роберт Пири, проналазачи Северног Пола. Експедициона лађа на Северном Полу. — Блериотова крипатица у лету преко Канала. — Шериф Арнаутовић. — Професор Ферер. — Ваздушни брод Цепелинов.

Календар „РАД“ штампан је на лепој хартији у формату највећих наших календара, а износи преко 8½ штампаних табака.

Цена му је 80 потура (40 новчића)

са поштарином 1 круна.

За Србију 85 пара динарских

Препродавци који узму већи број календара, имају рабата 33⅓% или сваки трећи календар, но поштарину плаћају они који поручују.

Поруџбине треба упутити Српској манастирској штампарији у Карловце (Срем).

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.